

מגילה י

עניין: קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא

יעב"ץ על הרמב"ם פ"ד מבית הבחירה

רמב"ם פ"ו מהלכות בית הבחירה

לכא: מן לפיכך מקריבין הקרבנות כולן אע"פ שאין שם בית בנוי ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אע"פ שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא: מן ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא. ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא. לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה. והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אע"פ ששמומין בקדושתן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל. וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחוקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום ואע"פ שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה:

ויאשיהו המלך צוה וגנזו. נלע"ד דבר נאה במה שהביא רבינו דברים אלו כאן שנראה. לכאורה שאין נפקותא מזה לענין דינא וידוע שכל דבריו להלכה אמורים או הילכתא למשיחא או לזמן הזה ודברים שאין יוצא מהן דין מהדינים ולא מוסר והנהגה וידיעה הצריכה אין מדרכו ז"ל להטפל בהם בחיבור זה כל שכן שהדבר במחלוקת שנוי ורבינו הכריע כדברי האחד הלא לא דבר ריק הוא אלא שאיזה צורך הביאו לכך. ולכן לבי אומר לי שצורך גדול יש לדבינו בדבר זה לפי שיטתו שתפס לו לקמן בפ"ו מהל' הללו שאנו עסוקין בהן שקדושת הבית לא בטלה וראוי להקריב בו עתה וכן הנכנס לשם חייב עליו כרת שלא כדברי ראב"ד החולק שם:

וגראה שאותן הדינים שהביא רבינו בהל' ביאת המקדש גם לזמן הזה שנאם ולא משום הלכתא למשיחא לתוד אלא משום דס"ל כדאמרן דקדושת הבית לא בטלה. ומשמע לי דסבר רבינו דהך מילתא דקדושת הבית לא בטלה אזלא כמאן דס"ל ארון במקומו נגזו דאי למ"ד ארון גלה לבבל גם קדושת הבית בטלה ע"י כך ועכ"פ לענין ביאת המקדש מסתברא דבהכי תליא דהא כתיב למבית לפרוכת ואל פני הכפורת וכיון דאין שם ארון וכפורת דילמא לא חייב עלה רחמנא כדאמרין במנחות (כ"ז ב') אליבא דר"י דמשו"ה בעינן קרא להזאות כדילפינן התם מוכפר את מקדש הקודש ושמע מינה לדרבנן דסברא טובה היא ובאמת נאמר כן ויפטר הנכנס לשם בזמן הזה אפי" לפמ"ש רבינו ז"ל בפ"ו דשכינה לא בטלה נימא דארוון וכפורת נמי קפיד קרא אבל אי אמרינן במקומו נגזו שפיר ודוק. ומ"ש כמ"ד במקומו נגזו דהא אתי כסתמא דשקלים ורבים ס"ל הכי עיין בגמרא דהוציאו לו:

יעב"ץ

רמב"ן ריש פרשת תרומה

והנה עיקר החפץ במשכן הוא מקום מגוחת השכינה שהוא הארון⁶, כמו שאמר (להלן כה כב) "ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת", על כן הקדים הארון והכפרת בכאן כי הוא מוקדם במעלה⁷. וסמך לארון השלחן והמנורה שהם כלים כמוהו, ויורו על ענין המשכן שבעבורם נעשה. אבל משה הקדים בפרשת

וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד⁹ אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר¹⁰. וכמו שנאמר שם (לעיל כד טז) "וישכן כבוד ה' על הר סיני", וכתוב (דברים ה כא) "הן הראנו ה' אליהנו את כבודו ואת גדלו", כן כתוב במשכן "וכבוד ה' מלא את המשכן" (להלן מ לד). והזכיר במשכן שני פעמים "וכבוד ה' מלא את המשכן", כנגד "את כבודו ואת גדלו". והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני.

רמב"ם פ"ד מהלכות בית הבחירה

א אבן היתה בקדש הקדשים במערבן שעליה היה הארון מונח. ולפניו צנצנת המן ומטה אהרן. ובעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו ליחרב בנה בו מקום לגנזו בו הארון למטה במטמוניות עמוקות ועקלקלות ויאשיהו המלך צוה וגנזו במקום שבנה שלמה שנאמר ויאמר ללויים המבוינים לכל ישראל הקדושים ליי' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דויד מלך ישראל אין לכם משא בכתף עתה עבדו את יי' אלהיכם וגו'. ונגזו עמו מטה אהרן והצנצנת ושמן המשחה וכל אלו לא חזרו בבית שני. ואף אורים ותומים שהיו